

אמרתך הייתי פנינים ואמרות מעניינא דיומא

זמני השבת

כעיד בני ברק יצ"ו

5:10: הדלקת נרות:
5:32: שקיעה:
6:10: מוצאי שבת:
8:46: ר"ת:

מתורתם של ראשונים

הגה"ק בעל "קדושת יום טוב" מסינעט צוק"ל

לרגל יומ"ד - כ"ט שבט תרס"ד

ב"ה. יום א' בשלח תרנ"ח לפ"ק, סיגוט.

כבוד ידידי הרב הגאון המפורסם סיני ועוקר הרים, חמדת הימים, וראש הבשמים, כש"ת מוה"ר ישעי' זילבערשטיין נ"י, אבד"ק קהל יראים בווייצען

אחדש"ה כן הגיעני מכתב בשם מעכ"ת מאת הרבני מו"ה דוד קאטצבורג נ"י ע"ד התנועה חדשה מקרוב באה אשר עוזבי התורה מתעוררים לעשות חבורות חבורות בשם חברת אהבת ציון וירושלים, לקנות שדות וכרמים בארצנו הקדושה ולהושיב בהם אחב"י לעבוד את האדמה לאכול מפרי' ולשבוע מטובה, ויען ראיתי מכותלי המכתב כי עוד טרם התחבר הכותב בפועל עם הפושעים והכופרים האלה המתעסקים בדבר זה, כבר זרקו בו שמץ מינות, ופיו הכשילו במכתבו בדברים תצלנה און משמוע, שאומר כי אינו דומה במצרים כשהיינו בקבוץ אחד היינו ראוי וכדאי לנסים, משא"כ כשאנו מפוזר ומפורד זעיר שם זעיר שם, נחוצים אנחנו להשתדלות טבעית, אמרת אל תען וגו', ידי אל תהי בו להשיבו כי לפי דבריו חלילה אבדה תקותינו ונשתקע בגלות ח"ו, אם לא נושיע לעצמינו בפעולת ידינו פעולה טבעית.

ולכן אך אל מעכ"ת אשים דברתי.

ידוע ידע כי ממר לא יצא מתוק, מהפושעים והכופרים האלה לא יוכל לצמוח טובה וישועה לישראל.

אין כוונתם להטיב מעמד ומצב אחב"י, אלא להסיר אמונת ביאת משיח מלבבם ח"ו באמרם כי המה יבנו חרבות ירושלים וישיבו שופטינו כבראשונה וכדומה.

וגם לפה עירנו בא משולח מהם ונשא מדברותיו בתוך קיבוץ אנשים ובחלקלקות לשוננו נסה ליסד חבורה, אבל אני ב"ה עמדתי בפרץ לבל יפק זממו וכאשר בא כן הלך.

וכבר נשאלתי בזה ממקומות אחרות והשבתי חלילה וחלילה לחבר אל כת הלזו אשר כל ראשי' המה אפיקורסים וכופרים.

לואת יאבה נא כהדר"ג להזהיר את הרבני המו"ל הנ"ל: השמר והזהר לצעוד צעד כזה, ואל ידבר דבר אף חצי דבר בהעלה תל תלפיות מזה, לבל נצטרך להרעיש עליו, וה' הטוב יבנה ביתנו וישיב שבותינו במהרה במהרה בימינו.

דברי המצפה להרמת התורה וקרן ישראל על ידי ישועת ה' במהרה בקרוב באהבה

חנני יום טוב ליפא טייטלבוים

(נדפס בחלקו בקבוץ "תל תלפיות" שנת תרנ"ח עמ' 84, ונדפס במלואו מכת"ק בספר "משכנות הרועים" ח"א עמ' ר"ג ובספר "דברי יואל - מכתבים" ח"ב סימן קע"ו)

וגם כך יאמינו לעולם

בימים אלו עומדים אנו ומשתוממים למול יהודים בני אברהם יצחק ויעקב, הנראים כלפי חוץ כשומרי תורה ומצוות, אך פועלים בכל כוחם להעביר חוק ובו מכסות ויעדים של חמישים אחוז (!!!) מבני הציבור החרדי שיאלצו להתגייס לצבא השמד, כאשר הם מאשרים גם סנקציות אישיות כלכליות ופוליטיות שיכפו על הנידונים למוות רוחני ליפול לבאר שחת בעל כורחם, וכל זאת במסווה של "הצלה" ו"ישועה".

מדמים הם אותם משתפי פעולה כי את בניהם שלהם יצילו הם מחרב הגיוס, ואלו שיאלצו למלא את המכסות והיעדים יהיו ה"אחרים", בני עדות אחרות וכאלו הבאים ממשפחות מצוקה או כאלו שאין מאחוריהם גב חזק, באופן המזכיר - ולא בכדי - את תקופת הקנטוניסטים האפילה בה בעלי זרוע וממון שלחו לצבא הרוסי את ילדי העניים תמורת בניהם "המיוחסים" וגזרו עליהם בכך שמד רוחני וסבל גשמי בל יתואר.

אין בכלל מילים בפה למול השפלות הזו, המוח לא מסוגל להכיל את רוע הגזירה, הלב ממאן להאמין לאשר האזוניים שומעות, אך המציאות עולה על כל דמיון ותחת המסווה של מסע הטשטוש וערפול חושים מתנהלים להם הדברים בכנסת המינים בדרך לחוק הנורא, רחמנא ליצלן.

***

אל מול המציאות הלזו מן הראוי להביא את דבריו הבהירים של רבינו הרמ"ד וואלי צוק"ל בספר "ברית עולם" על הפסוק בפרשתנו **"וַיִּמְצָא אִישׁ וַיִּמְכְּרוּ וַיִּמְצָא בְּיָדוֹ מוֹת יוֹמֵת"**, בדבריו הוא מבאר את חומר העוון ושהוא עושה את מעשה הקליפה הגונבת את ניצוצות הקדושה אל הטומאה ולכן עונשו במיתה, הוא גם מבאר כי בדרך כלל גונב נפש הוא מי שגונב קטן שאין בידו כוח להציל את עצמו ואין לו ידיעה להכיר צרתו, וכן מבאר את הסמיכות לפסוק **"וּמִכָּה אָבִיו וְאָמוֹ מוֹת יוֹמֵת"** שמכיוון שהגונב נפש עושה זאת בסתר ואין הדבר מתפרסם לכן הקב"ה נותן רשות לסי"א להשיאו לעבירה חמורה אחרת שיותר קלה להתפרסם, וז"ל:

"ומה ענין 'וגונב איש ומכרו' שכתוב בסמוך אצל ענין 'ומכה אביו ואמו', אלא שאותה העבירה החמורה אפשר שעשאה בסתר ולא נתפרסמה להמיתו בבית דין, כי אין עדים והתראה ואביו ואמו מחפין עליו, ולכן מה עושה הקב"ה, נותן רשות אל הסי"א לפתותו שיבא לידי עבירה אחרת שהיא יותר נקלה להתפרסם וחייב מיתה על ידיה, כדי שיקבל את עונשו על מה שעבר ונתעלם.

וז"ש וגונב איש ומכרו ונמצא בידו מות יומת. לרמוז שהענין הזה ש"נמצא בידו" הוא שמביאו לקבל את עונשו על העון שעבר בתחלה ולא נמצא בידו כי היה בסתר ולא נתפרסם. והוא כענין אמרם ז"ל שעבירה גוררת עבירה, עד שגוררת אותה עבירה המתפרסמת שנענש על ידיה, ואז מגלגלין עליו את הכל.

ואם תאמר זאת העבירה היכי משכחת לה, כי איך יוכל החי לגונב את החי, והלא אם שכור הוא תעבור שכרותו, ואם ישן הוא וייקץ. אלא בגונב את הקטן הכותב מדבר, שאין לו כח להציל את עצמו ואין לו ידיעה להכיר את צרתו.

ואין להקשות שאמר **"וגונב איש"**, כי גם בהורג במזיד אמר **"ומכה איש"** והוא הדין אם הרג את הקטן, ולא נקט לישנא ד"איש" אלא להודיע עד היכן מגיע פגמו, שהוא עד הת"ת שמושרשים שם כל אישי ישראל בין גדולים בין קטנים. זה עושה מעשה הקליפה שגונבת הניצוצות של הקדושה, וכבר ידוע שהקליפה איהי סטרא דמותא, ולכן נענש בעונש המיתה, שהקליפה עצמה מתאחזת בו וגודרתו לקבל את פורענותו.

וגם השבטים שמכרו את יוסף היו כלם חייבים מיתה, אלא שהקב"ה האריך אליהם לפי שהשיניה הסכימה על ידיהם כדי שתתקיים העצה עמוקה שנאמרה לאותו צדיק הקבור בחברון, ואעפ"כ הדין רצה לעשות את שלו בעשרה הרוגי מלכות כידוע. וגם גלותן של ישראל נתארך כל כך לתמרוק של אותנו עון כמו שאמרנו בספר הזהר, דהא קוב"ה מאריך אפיה וגבי דייליה ואינו מוותר על מה שכתוב בתורה בשום פנים".

וכמה נאים הם הדברים לעומת אלו העושים את מעשיהם תוך טשטוש דעת הקהל שלא תשים לב למעשיהם, וחפצים לגנוב את נפשותיהם של כאלו שאין בידם כוח להתנגד או שאינם מבינים את גודל הצרה, וגונבים נפשות קדושות מצד הקדושה להפילם במלכודת הסי"מ ולהעבירם על דתם.

ה' יתברך יצילנו מהם ומהמונם וירחם על שארית הצאן לבל יהיו טרף לשיני זדים, ומי שענה לכל הצדיקים הוא יעננו בעניינו וישוענו מכל צר ומשטין.

החיוב על המנהיג להשתדל שינהגו העם ביושר

ואלה המשפטים.

במדרש עה"פ ואלה המשפטים הה"ד מלך במשפט יעמיד ארץ ואיש תרומות יהרסנה, מלכה של תורה במשפט יעמיד ארץ, ואיש תרומות יהרסנה, אם משים עצמו כתרומה זו מושלכת בוית הבית ואומר מה לי בטורח של צבור שלום עליך נפשי, הרי זה מחריב את העולם, הרי ואיש תרומות יהרסנה.

"ל דהוקשה למדרש למה נשתנה פ' משפטים מכל התורה שלא נאמר בה וידבר ד' אל משה וכאן במשפטים הוא אומר ואלה המשפטים אשר תשים לפניכם, ולזה אמר שמאחר שדברי ריבות מצויין בין בני אדם ובממון שנפשו של אדם חומדתו, אין די לפסוק כשיבאו בעלי דין לפניו, אלא צריך המנהיג להשתדל ללמוד עמהם משפטי התורה עד שיהיה חקוקים על לבותם להתנהג על פיהם בכל ימי חייהם להתרחק מכל ספק לבל יגע במה שהוא של חברו, וזו שאמר שלא יחשוב המנהיג שהוא כדוגמת התרומה שאם הפריש תרומה ניתקן כל הכרי ואמר שלום עליך נפשי וכל שהוא מתנהג בקדושה וביושר הוא המורם מעם די בזה, אלא החיוב להשתדל שינהגו כולם בדין ומשפט, ואם אינו עושה כן הוא מחריב את העולם.

(בהיות הבקר להגר"ש בראך מקאשוי)

לא למנוע מלעשות דין מחשש שיפגם כבודו

ואלה המשפטים אשר תשים לפניכם.

יש לבאר הסמיכות למאי דכתיב בסוף פרשת יתרו ולא תעלה במעלות על מזבחי אשר לא תגלה ערותך עליו, עפ"י מה שפי' בכלי יקר שזה רמז שלא יתגאה במקום המזבח, שהוא מורה על זבחי אלקים רוח נשברה, וצריך להתבטל ולהכניע מפני השי"ת, ובסנהדרין (ז: ר' אלעזר אומר מנין לדיין שלא יפסיע על ראשי עם קודש שנא' ולא תעלה במעלות וסמך ליה ואלה המשפטים, ומבואר מזה שמורה על מידת עניויות. ויש לפרש לפי שלפעמים המשפטים באים ממדת הגאווה שרוצה להתגאה ולהשתדרר, ולפעמים באים הם ממדת השפלות והביטול שיש לו פניה של כבוד למנוע עצמו מן הדין, ורק בעבור שמבטל את עצמו מפני האמת עושה משפט להציל העשוק מיד עושקו, ואינו חושש על הבזיון ואל רדיפת מתנגדי האמת, וזה הסמיכות שממדת עניויות של "ולא תעלה במעלות על מזבחי" זה בעצמו גורם "ואלה המשפטים אשר תשים לפניכם", ולא למנוע מפני חשש מניעת הכבוד ובזיון, ולא להחניף לבעלי זרוע, ולעשות משפט באמת להכניע הרשעים להציל עשוק מיד עושקו, ולהרים קרן הצדיקים.

לחנך הבנים לתורה בין בעושר ובין בעוני

מלאכתך ודמעתך לא תאחר פבור בְּיַד תָּתֶן לִי.

יל"פ בדרך רמז עיקר הגידול בנים וחינוכם לתורת ה' וביראת ה' הקודמת לחכמה, בין אם נתנסה בעוני ודחקות וקשה עליו עול ההוצאות בניו לת"ת ע"ד הקודש, ובין בנסיון העושר וחושב ליתן בניו בין בני העשירים אשר עפ"י רוב מתחנכים ברוח הזמן ולא מהם תצא תורה ויר"ש. עז"א "מלאכתך" בין בעשירות היינו בית מלא כל טוב "ודמעך" בין בעניות ודחקות מל' דמעה, "לא תאחר" הזמן, רק "כבוד בניך תתן לי" עת שחר טל ילדותם כבר תתנם לה' ולא תאמר עוד יש פנאי כי עוד מן העריסה צריך לחנכם לתורה ולתעודה.

(טל השמים)

מצות השבת אבדה להורות לתועים הדרך הסלולה

פי תפגע שור אִיבָה או חמור תִּעָה הֶשֶׁב תִּשְׁיבֵנו לוֹ.

ובפ' תצא כתיב, לא תראה את שור אחיך או את שני נדחים והתעלמת מהם, השב תשיבם לאחיך. וכתב הרמב"ן ז"ל, הוסיף בכאן לומר "נדחים", כי תועה שתעה מדרכו ויוכל להטותו הדרך בלא עמל גדול, ועתה הזכיר נדחים שברחו ממנו והרחיקו, והזכיר שה שהוא כאבד, וכו', עכ"ל.

ומזה נוכל להתבונן, אם חסה התורה כל כך על ממונו של ישראל, אפילו על חמורו או שויו, שתעה והרחיק מן הדרך והחובה על כל אחד להטותו הדרך, כל שכן שצריך לרחם על הנפש הישראלית שתועה מן הדרך, אפילו אם יצטרך עמל רב להשיבה.

והנה ידוע דרשת חז"ל ב"מ ל"א א' עה"כ השב תשיבם לאחיך, אפילו מאה פעמים. ומזה נלמוד אף בענינו שצריך לעמול אפילו מאה פעמים להטות את התועים אל הדרך הישרה, דרך ד'.

ובאמת בזמנינו, אפילו חוטאים גמורים מצוי ברובם שאינם להכעיס ח"ו, רק תועים בדרך ע"י איזה פושעים שמתעים אותם מן הדרך, והרי הם ממש כשה אובד שאינו יודע איך לשוב אל בית בעליו, ומצוה רבה לרחם עליהם ולהורותם הדרך הנכונה, וכמו שכתוב והודעת להם את הדרך ילכו בה.

והנה יש אנשים מבעלי תורה אשר נתן ד' בהם חכמה ותבונה וראויים להקרא בשם רועי ישראל, ויש בכחם לרפאות שבר עמנו להורותם הדרך הסלולה לד', אין להם לחשות בעת הזאת, שע"ז השיים התועים בדרך נעשים אבודים לגמרי בהמשך הזמן, ודמם ידרש מהם. ועז"א רמז הנביא יחזקאל בן אדם הנבא וגו' את הנחלות לא חזקתם וגו' ואת האובדות לא בקשתם, ודרשתי את צאני מידם. ואם הוא צופה ומביט על עניניהם ושומרם מלהלכד ברשת הציה"ר, שכרו גדול מאד. ויש שגר מיוחד לפרנסי ישראל לעוה"ב, כדאיתא בספרי פ' פנחס והובא ברש"י על הפסוק ויקח את יהושע ע"ש.

רני ושמחי בת ציון

רִבֵּץ תַּחַת מִשְׁאוֹ.

לפתח חטאת רובץ, רובץ בין המשפטים, כן הוא

במסרה. ואפשר רמז כמ"ש המפרשים דשעבוד מצרים היה ת"ל שנה וקושי השעבוד היו פ"ו שנה לבד והוא כמנין אלקים, והיו צריכים לישב ת"ל שנה כמנין חמשה פעמים אלקים ולא ישבו כי אם פ"ו ונשארו שמ"ד והם ד' גליות ולכך קורים רז"ל שמד לגלות. ושמ"ד וד' גליות הוא כמספר משאו עם הכולל. וז"ש רובץ תחת משאו בד' גליות ושמ"ד שנים כמנין משאו עם הכולל, וכל זה גרם היציה"ר שנ' בו לפתח חטאת רובץ, דאלמלא עשו העגל היה חירות משעבוד מלכיות. אך יש מקוה לישראל ללמוד בתורה ועל ידי זה תבא הגאולה, כמש"ה גם כי יתנו בגוים עתה אקבצם ואמרו רז"ל דבזכות המשניות יבא המשיח, ואמרו בוהר חדש הגאולה זו בזכות משה רבינו והוא תבע יקרא דאורייתא ולכן הגאולה בזכות התורה, וז"ש רובץ בין המשפטים כיששכר שעוסק תדיר בתורה. ואז רני ושמחי בת ציון ר"ת רובץ מלא.

(חומת אנך)

סיפורי צדיקים לעומת סיפורי שקרים

מִדְּבַר שֶׁקֶר תִּרְחַק.

ואמת כי סיפורי מעשי הצדיקים האמתיים הם גורמים ליראת שמים ומסוגלים לכל דבר, על כן המשך בעמ' 4 <<<

לחידודא

היכי תימצי -

א. שני אנשים מצאו מציאה, אחד מצא תרנגול ואחד מצא תיק, והוץ מחילוק זה היה הכל שוה. שניהם החזירו את האבדה לאותו מקום, ופסק הרב: היהודי שמצא את התרנגול חייב, והיהודי שמצא את התיק פטור.

ב. אחד הפקיד אצל ב' אנשים, אצל ראובן פרה ואצל שמעון תיק, שניהם נהגו בכפזון אותו דבר, והחפץ המופקד ניוק, ופסק הרב (לשיטה אחת): ראובן פטור ושמעון חייב.

תשובות והערות ניתן לשלוח בפאקס או להשאיר הודעה בתא קולי כמפורט בעמוד 4

תשובה לשאלה משבוע שעבר:

כתב האבן עזרא: אם בהמה אם איש לא יחיה - ולא העוף כי לא יוכלו לקחתו כי יעוף מיד, ע"כ.

ולכא' דברי סותרים לגמ' ב"ק דף נ"ד ע"ב: להפרשת הר סיני אם בהמה אם איש לא יחיה וזוהי בכלל בהמה הויא, "אם" לרבות את העופות. ואף דכידוע האבן עזרא דרכו בכמה מקומות לפרש דלא בהגמ' עדיין צריך ליישב.

אולי כונתו דאה"נ להלכה גם עופות חייבים מיתה כדרדשו בגמ', אלא דא"כ למה לא נכתב להדיא, וע"ז תי' דאע"ג דחייב מיתה אין באפשר לעשות בו הדין ומש"ה לא נכתב להדיא.

וכן נר' כונת החוקוני שכ': לא "הזכיר" עוף כי לא יוכלו לו כי מיד יעוף למעלה. ע"כ.

הבנין החדש של בית היתומים

כבר בחיי מרן הגה"ק מהרי"ל דיסקין נרכש שטח רחב ידים עבור הבנין החדש והמפואר של בית היתומים, על פני הגבעה הנישאה בשכונת "גבעת שאול". שנים רבות עמד השטח בשממונו כאשר בניי לבני תרפ"א נחוגה גם מלחמת העולם הראשונה. בחודש אלול תרפ"א נחוגה שמחת 'הנחת אבן הפינה' בראשות רבנו, ולהלן מתוך כותבי דברי הימים אלול תרפ"א:

"הנחת אבן הפנה לבנין בית מחסה ליתומים הגדול דיסקין, יום שלישי י"ז אלול היה יום חג ליושבי ירושלים, בו הונחה אבן הפנה להבנין הצבורי הראשון ההולך ונבנה בארץ ישראל אחר כניסת האנגלים ושחרור הארץ, הוא בנין בית מחסה ליתומים הגדול דיסקין הנבנה על אחת הרמות הגבוהות בירושלים, ושיהיה הבנין הכי נהדר והכי ענק בירושלים, בו ימצאו מקלט חמש מאות יתומים, והוא יהיה משוכלל בכל המחלקות הדרושות לזה.

בשעה המיועדת 10 ערבית (=הכונה לשעות אר"י הנקרא 'ארבישע זייגער') אחרי הצהרים, כבר בא קהל גדול אל המגרש, ובאותו מעמד הופיעו הרה"ג הבד"ץ ורבנו הגאון האב"ד מהרי"ח זאנענפעלד ורבני הישיבות וראשי המוסדות, השמחה היתה שפוכה על כל פנים...

על המגרש סודרו שורות שורות של ספסלים וכסאות אבל הקהל סבב מסביב להמגרש והחפירות שנעשו שם, רבים התבוננו אל תכנית הבנין לכל תאיו ואולמיו, וסדריו בכל הדיטות, שהיתה מדבקה על טבלא אחת, רבים התבוננו אל התמונה הנהדרת של הבנין שאין עוד דוגמתה בארצנו ליופי.

בחגיגות רבה הונחה אבן הפנה, ואחרי כן עמד הגאון האדיר שר התורה מהרי"ר יצחק ירוחם דיסקין נשיא המוסד, ובן המייסד הגאון החסיד רשכבה"ג מהרי"ר יהושע לייב דיסקין זצוק"ל, השרף ומבריסק, ולאחרי שפלפל בהלכה על דבר בנין של מצוה והמשתתפים בהנחת יסודותיו ובשמחת הבנין, אמר: ידוע שעל כל מפעל יש להשקיע מצד הפועל והתכלית החומר והצורה, המוסד הזה נוסד ע"י אבא מורי הגאון והחסיד זצ"ל להיות מקלט ליתומים אובדים שיקבלו בו תורה וילמדו בו מלאכה, שעל ידיהם ימצאו להם את דרכם בחיים, הפועל זה אבא מורי הגאון זצ"ל, התכלית זו תורה ומלאכה, החומר אלו יתומים עזובים בלי משען ומשענה, הצורה הם היתומים כשהם יוצאים מן הבית הזה מזוינים בתורה ומלאכה, בזכות כל אלה נתקיים הבית הזה ארבעים שנה, ונתגדלו ונתחנכו בו אלפי יתומים מרודים, וגם בימות המלחמה בשעה שהקשר בין הארץ ובין חו"ל נתק, גם אז לא נסגרו שערי פני יתום עזוב ונדח, ובמאמצי הכוחות האחרונים המשיך את קיומו, בזכות אבא מורי המייסד זצ"ל, ובזכותו המפעל הולך וגדל ופורח להיות למבצר אדיר ליהדות ולתורה, ומכיון שהמוסד הזה הוא כל כך קדוש, ונעשה ע"י ידים קדושות, לכן כל רוח שבעולם לא תזיזה ולא תהפכה על פניו, לא רוח נושבת כי אם רוח מהפכנית השלטת בדורנו זה, לכלה כל קודש, ולשנות את תורת היהדות, ע"י"

שהיסוד חזק יעמוד הבנין לעד ולנצח נצחים עד ביאת הגואל ותחיית המתים, ואז ישמש לתורה ולתעודה".

בחיי של רבנו הושקע בהקמת הבנין הגדול סכום עצום שעבר את השבעים אלף לא". רבנו ליווה את מהלך הבניה שלב אחר שלב אך כשהיה הבנין כבר קרוב להשלמתו נסתלק לגנוי מרומים בטרם הושלם הבנין כלי.

מנהיג עיר הקודש

כאביו הגאון, מיד עם הגעתו לירושלים סירב גם רבנו לקבל כתב רבנות רשמי, אך ביתו הפך לבית ועד לכל חכמי ורבני ירושלים ומשם יצאו הוראותיו בכל עניני הנהגת העיר לצד רבה הישיש של ירושלים הגאון רבי שמואל סלאנט זצוק"ל.

עם פטירת הגר"ש סלאנט בשלהי שנת תרס"ט, פנו ראשי טובי ירושלים אל הגאון רבי חיים בערלין זצוק"ל שיקבל עליו עול הרבנות באופן רשמי, הוא סירב, ובכל זאת נעתר לעמוד בראש הנהגת העיר כאשר לימינו עומד רבנו.

עוד בשנת תרס"ט כאשר יסד הגאון רבי חיים ברלין זצוק"ל ועידת רבנים לחיזוק המצות התלויות בארץ, נדרש ממנו רבנו להתייצב בראש הועד כמכריע ההלכה ומעורר על הדברים הצריכים תיקון.

ביתו נעשה בית ועד לחכמים לכל חכמי ורבני הישיבות בירושלים שהשתוממו על המראה הנורא של בקיאות כה עצומה וחרפות כה נפלאה משולבים באיש אחד. בכל יו"ט היו נאספים אצל רבנו גדולי בעלי התריסין ולמדני ירושלים, והוא נשא בפניהם דברי תורה בפלפולים מופלאים שהיו להם לשמחת יום טוב.

ומידה יתירה היתה בו שכל מי שנתברר לו כי תלמיד חכם הוא, היה ממש מחבקו ומנשקו ושמו בו כמוצא שלל רב. אהבתו לתורה ולומדיה היתה למעלה מדרך הטבע, והיה זה חזון נפרץ לראותו משתעשע בד"ת עם תלמיד ישיבה צעיר ומסביר לו פנים בדברי נועם ומציע לפניו בהסברה נפלאה חידוש עמוק, שונה ומששל את החידוש עד שנתקבל על לבו של הנער הצעיר.

בשנות המלחמה היה ביתו של רבנו למרכז שוקק חיים, ראשי הציבור והמוסדות התאספו בביתו לדאוג ולעזור לשוב היהודי ולשלום העיר.

לוחם ברמה מלחמת הקודש היה רבנו כאביו מרן השרף מהרי"ל דיסקין זצוק"ל, רבנו עמד איתן נגד הפורצים לבלתי ליתן להם דריסת רגל בענינים ציבוריים, והביע תמיד דעת תורה שעדת החרדים צריכה להיות מובדלת ומופרשת לגמרי מהחפשיים, ולנהלה מבלי שום שייכות עם מחללי דת, בכל ימי בירושלים עמד וחתם בראש כל המערכות, ובפרט נגד בתי הספר והשינוי בחינוך הישן.

כל שנותיו של רבנו בירושלים ניתנה לו זכות הבכורה בכיוון מערכותיה של היהדות החרדית ובכל מבוכה ונפתול, בהיותו חובק זרועות עולם, בחכמתו וגאונותו, ונוסף על כך זקן הרבנים. כמעט כל עניני המלחמה נגד הפורצים התחילו בביתו וע"י שולחנו,

וכל יהודי הגולה שחרדו על קדושתה של ירושלים פנו אליו, גם פגישת העימות הראשונה של היהדות החרדית נגד הד"ר ווייצמן שר"י התקיימה בביתו. (חלק ממערכותיו אלו יפורטו בע"ה בהרחבה להלן).

המלצתו בעד חברת "רמתים צופים"

להלן מכתבו למען אגודת 'רמתים צופים' אשר עסקה ברכישת קרקעות להתיישבות חרדית, (משנת תרפ"א התנהלה החברה ע"י הגה"צ רבי עמרם בלויא זצוק"ל), וח"ל ההמלצה:

"אעפ"י שדרכי תמיד להמנע מלצאת בכתובים אפילו לדבר מצוה כי רבים הם, מצאתי לי לחובה בתור יוצא מן הכלל להעיד ולהעיר על טיבה של חברה נעלה ונשגבה רמתים צופים בעה"ק ירושלים ת"ו, אשר נתיסדה ומתנהלת ע"י בני ציון היקרים מיחידי סגולה תלמידי חכמים מופלגים, למטרת בנין וישוב אה"ק על פי יסודי תורה"ק, ותקנות קבועות שנו כאן להחזיק במעוז התורה והיראה כפי מסורת אבות, ולקיים מצות התלויות בארץ לרצות את שבתותיה כרצון כל יראי ד' וחושבי שמו.

בחנתי את הענין הנשגב הזה, והנה הוא כולו טוב מכל הצדדים, וכולו אומר כבוד להמתעסקים בו, המה נאים ומעשיהם נאים, וחבורת קדש זו נאה לה ונאה לעולם, ומצוה כפולה ומכופלת חזק התורה והמצוה וישוב ארה"ק כבודה בגדולים יותר מבקטנים, ועתה עיניהם תלויות לברכת ד' אשר היא תעשיר את פעולתם ותבצע את מעשיהם שיצא הדבר לפועל בע"ה. וגם נפשי בשאלתי מאת כל יראי ד' לחזק את ידם ולאמץ את כחם להשתתף בפעולה זו שיש בה תורה ועבודה גם יחד, ואשר תהי' לברכה בקרב הארץ. ויכולה היא שתקרב את הגאולה האמתית לקבץ פוזרי ישראל ולהושיבם על אדמתם בב"א.

כעתירת המיחל לרחמי שמים, מצפה לישועה קרובה, בעה"ח למען כבוד אה"ק ובוניה, בחדש מרחשון דהאי שתא תרפ"ד בעה"ק ירושלים תובב"א. יצחק ירוחם בהגאון החסיד מו"ה משה יהושע יהודה ליב זצ"ל דיסקין".

על אודות ה"מחקרים" לתולדות עם ישראל וארץ ישראל

להלן דברים מאלפים מתוך הסכמתו לספר אדמת קודש להחוקר רבי יצחק גולאהר ז"ל, בה האריך לבטל ולשחק בדברי החוקרים למיניהם אשר מתאמצים לסתור דברי חז"ל וקבלתם:

"המחקרים ע"ד תולדות עם ישראל וע"ד הגיאוגרפיה של ארץ ישראל גורל אחד להם, אין לך עם שנכתבו אודותיו כל כך ספרי תולדה כמו על עם ישראל, ובכ"ז רחוק למצוא את האמת בתוכם, כי נטו מני ארח ויטו הצדה, עזבו את המקור האמתי, מקור מים חיים, עדות חז"ל הנאמנה, וילכו לבקש להם בארות נשברים, מקורי אכזב, אשר גרמו רק לבלבל את עניני תולדות עם הקדש, לסבבם עד מאד ולהליטם בערפל, לא יחזו אור. ואין לך ארץ שנכתבו אודותיה כל כל ספרים כמו על ארץ המשך בעמ" 4 <<<

"עמ"י עש"ו, מוצאים אנו בנפשנו חוב גדול וקדוש לתת ידינו עם הרה"ג גודרי גדר מסביב לגבול עולם אשר גבלו ראשונים בכרם תוה"ק לבל יפריצו פרצות בחומות החנוך הק' המקובל באומתנו זה אלפים בשנים, ואשר עמדו עליו אבותינו הק' בנפשותם, וכל דבר חדש פיגול הוא לא ירצה, וביחוד התמורה והחליפין שבדו להם המתחדשים להחליף תורה שלמה בשיחה בטלה, ובמקום למוד תוה"ק וקיום מצוותיו לקחו להם בטוי שפתים של הלשון העברית, להרע ולא להיטיב - לדאבוננו רבים שגו בדעה כוזבת זו, שהוא בניגוד גמור לעיקרי תורתנו הק', וכל המחזיק והתומך בה, מאיזו כונה שתהי', ראוי לכתוב עליו זקן ממרא, וה' יתן בלבב עמו לעבדו שכס אחד בלבב שלם ללכת בנתיבות עולם כימי קדם, אשר כבר קדשום שמים, ונזכה לראות בנחמת ציון, ובבנין ירושלם בב"א, בעה"ח ט"ז מרחשון תרע"ט.

נאם יצחק ירוחם בהגאון החסיד מו"ה משה יהושע יהודא ליב זצ"ל דיסקין ונאם יוסף חיים זאנענפעלד ונאם משה נחום וואלענשטיין" ובתקנות לייסוד בית החינוך "בית יעקב הישן" (ר' בן ציון יאדלער'ס חדר) מתחייבים מקימי המוסד "כי אם יעלה בידינו בע"ה לסדר את הדבר ולהוציא הפעולה הרצויה לפועל לא נסור מכל אשר יורונו הרה"ג הבד"צ לכל מקהלות אשכנזים והבתי חינוך יתנהלו רק עפ"י הסדרים והעיקרים אשר יסודרו ויוקבעו ע"י הג"ל בצירוף הסכמת זקני הגאונים מוה"ר יצחק ירוחם דיסקין שליט"א ומוה"ר יוסף חיים ז"פ שליט"א."

לק"ש, לפי שהוא ראשית התורה ועיקרו פן יאמרו המינים אין תורה אלא זו, עאכו"כ ק"ו בן בנו של ק"ו שאסור לדבר עברית, שכבר עינינו רואות שהמינים אומרים אין לאומותינו יהדות אלא זו שפת עברית. וכבר פשטה השריפה הרבה ה' ירוחם."

כממשיך דרכו בקודש של אביו הגדול אשר נשלח כמלאך ממרום לחזק את בדקי החינוך הטהור וחזר וחדש את "אלות הברית" שיסדו תקיפי קמאי, עמד אף רבנו על משמר החינוך הטהור לבל יפריצו בו פרצות, וכמה פעמים הצטרף על החרמות והאיסורים נגד לימודי הלשונות בבתי החינוך, להלן הצטרפותו למכתב גדולי ירושלם:

"גלוי וידוע לכל מבין כי האיסור החמור בדבר כל בתי הספר שבארץ הק' שיצא מרבני קשישאי גאוני קדמאי תקיפי ארעא דישראל ואשר נתחזק בדור שלפנינו בכל תוקף ועוז על ידי גאוני ישראל ובראשם מר אבא קדוש ישראל הגה"ח זיע"א אין לו היתר עולמית בשום ענין ואופן, ואין שום בית דין בעולם אשר יהיו להזיזו אף זיז כל שהוא, ואיסור ההוא בתקפו הוא עומד ואין צריך חיזוק כלל, וכל הירא לנפשו ונפשות בני ביתו יזהר שלא יכבה בגחלתם של חכמים, ואל יפרוץ פרצות בחומת דתנו, ופרוץ גדר וכו', ושומע לנו ישכון בטח ושמ"ר (=ישאנן מפחד רעה) כו"ח בצום העשירי "באו לאומים לנחלתך" (=תרע"ד) לפ"ק בירושלם עיה"ק ת"ו.

נאם יצחק ירוחם בהגאון החסיד ר' משה יהושע יהודא ליב זצ"ל דיסקין" ושוב חתם בשנת תרע"ט על מכתב חריף מאד בו כתב כי המחזיק והתומך בחינוך שבדו להם המתחדשים "ראוי לכתוב עליו זקן ממרא."

ישראל, ולמרות זה אין בהם נכונה, כי מעטים המה המחברים במקצוע זה אשר בנו יסודותיהם ע"פ דברי חכז"ל, וגם אלה יען כי לא בקרו את אה"ק ולא מדדו את תכניתה, כבדה עליהם העבודה למצוא את הגיאוגרפאיה הנכונה של ארץ אבותינו, אך מפי הכתב ע"פ מאמרי חכז"ל המפורזים בכל רחבי שני התלמודים התוספתות והמדרשים וכו', ולא הגיעו עד תכליתה, ורבים המה מכותבי הספרים בענין זה שאינו בן ברית ובן ברית אשר אמנם נסעו בארץ הקדש וירבו לחקור בה לארכה ולרחבה, אולם אחרי כי לא לדרך אמונה בחרו, לא שמו פניהם אל דברי חכז"ל, אשר מלבד רוח קדשם ודבר ה' אמת אשר בפיהם, הלא היו מארי דארעא דישראל שחיו בה ופעלו בה, ושולשלת מסורת קדמונים מדור דור מורשה למו מימי קדם, כי אם בנו את יסוד דבריהם על השערות פורחות באויר אשר בדו מלבם. והיסודות הרעועים ההמה אין להם על מה שיסמוכו, כלם ישא רוח בקורת נאמנה, וכל ההולך בעקבותיהם לבקש את ערי ארץ ישראל יתע כמו במדבר ובישימון אין דרך. ומה גדול הכאב לראות כי מלבד שהמחקרים ההמה כסו בצעיף חשך ענן וערפל, הנה מחשבה קדומה מכרת ובוטלת מתוכם, והתשוקה וההתאמצות להכחיש דברי חכמינו ז"ל גרמה להם להכחיש את האמת ההיסטורית, ואת המציאות של מקומות רבות בארץ הקדש."

על משמר החינוך הטהור

על ענין הדיבור בשפה ה"עברית" מביא הגאון רבי דוד בהר"ן זצוק"ל בשם רבנו טעם לאסור את הדבר, וזה לשונו: "כבר אמר הגאון מוהר"י דיסקין זצ"ל שמה שאסור חז"ל (ברכות י"ב ע"א) לאמור עשרת הדברות במדינה מה שהיו אומרים במקדש קודם

על הפרשה / המשך מעמ' 2

מקבלי שוחד מבלבלים אף הצדיקים היושבים עמם

פי השתד יצנר פקחים ויסלף דגרי צדיקים.

לכאר הכפל, וגם לתרץ הקושיא וכי צדיקם מקבלי שחד נינהו. נראה על דרך הפשוט דהנה המקבלי שחד אף שהם חכמים באמת, אי אפשר שלא יטו ועורים המה באמת, ואף שיושבים עמם נקיים וצדיקים שאינם מקבלי שחד, הם מבלבלים ומסלפין את דבריהם, כנ"ל ברור ונכון והבן. (ישמח משה)

להעלות על הספר מזימות יצרם וכפירתם ר"ל. וכן קבלתי ביחוד מפי אאזמו"ר הגה"ק (מהר"ש) זי"ע מפה"ק אשר צווח על ספרים מסופורים כאלו שאינם בדוקים, ולא מדוייקים, ומעורבים בהרבה כזבים. והוא ז"ל דייק וגרס ביותר רק מה ששמע ממגיד אמת המדייקים ויודעים ורוכם המקובל איש מפי איש מאבותיו או מרבותיו הקדושים זי"ע ואין בודקין מן המזיב ומלעלה, וכן בעה"י דרכנו. (דברי תורה מהגה"ק ממונקאטש ח"ב אות ע"ח)

לתרומות והנצחות: 053-314-7090

<p>לעילוי נשמת הילד עזריאל ז"ל ב"ר שלמה גולדשמיד שיבדלחט"א נלב"ע כ"ד שבט תשפ"ד נתרם ע"י אביו שיבדלחט"א</p>	<p>לעילוי נשמת הר"ר יעקב ב"ר שמואל מרקוביץ (מרחב) ז"ל נלב"ע כ"ו שבט תשע"ט נתנצב"ה נתרם ע"י בנו הר"ר דוד ה"ו</p>	<p>לעילוי נשמת מרן הגאון רבי יצחק ירוחם בן מרן הגאון רבי משה יהושע יהודה ליב דיסקין זצוק"ל נלב"ע כ"ט שבט תרפ"ה</p>	<p>לטובת נשמת הרה"ק רבי יהושע בהרה"ק רבי שלום מבעלזא זיע"א לרגל יומ"ד - כ"ג שבט תרנ"ד</p>
--	---	--	---

אמרתך חייתני